

Navođenje literature u stručnom tekstu

Cilj navođenja literature u stručnim i naučnim tekstovima je upućivanje čitaoca na literaturu koja je korišćena pri pisanju rada kako bi on mogao dalje da nastavi svoje istraživanje dostupnih literaturnih podataka. Neophodno je navesti dovoljno podataka o korišćenoj literaturi kako bi je čitalac lako pronašao. Dovoljni podaci da bi se neka knjiga, stručni ili naučni rad našli obično su: ime autora, naziv rada, izdavač, godina izdanja itd. Najbolje je *literaturu bilježiti odmah pri pisanju rada*, jer se veoma teško kasnije sjetiti iz kojeg literaturnog materijala je koji podatak uzet.

Navođenje literature u tekstu

Literaturu je potrebno navesti uvek kada se iznosi neki broječni podatak ili konstatacija koja nije rezultat Vašeg rada.

Ovo su neka osnovna pravila kojih se treba pridržavati:

- Literatura se *mora* navoditi u tekstu. Sva literatura koja je navedena u tekstu mora biti navedena, po abecednom redu, i u poglavlju Literatura koja se daje na kraju rada.
- Ako je dio teksta preuzet (prepričan) iz određene knjige, časopisa ili internet strane, nakon pomenutog teksta se na kraju poslednje rečenice navodi u zagradi prezime autora i godina izdavanja, odnosno internet adresa. U zavisnosti od broja autora rada, literatura se navodi na sledeći način:
  - a. jedan autor – npr. (P i l e t i ć, 1999)
  - b. dva autora – npr. (P i l e t i ć i M i l i ć, 2004)
  - c. više autora – npr. (P i l e t i ć i sar., 2002) (sar. je skraćenica od saradnici)
  - d. internet adresa – npr. (www.wikipedia.com); ako je na stranici naveden autor teksta piše se autor (Jašić, 2008)
  - e. dokument – npr. (Pravilnik, 1/79)
- Tačka se u bilo kojoj verziji navođenja teksta piše iza zagrade sa citiranom literaturom, a nikako nakon teksta prije zagrade.

- Kada se od istog autora koristi više radova objavljenih iste godine, iza godine u navodu literature u tekstu i u spisku literature na kraju rada uz godinu se pišu slova abecede.
- Literatura se u tekstu i u spisku literature navodi na pismu originala.
- U tekstu se piše Petrović i sar. u zagradi, ali u navodu literature se moraju navesti svi saradnici.
- Svi navodi napisani u spisku literature moraju biti pomenuti i u tekstu i obrnuto.
- Navodi se samo literatura koju smo koristili (imali u rukama), a ne navode literature koje su pomenute u knjigama koje smo koristili.

Primjer navođenja literature u tekstu

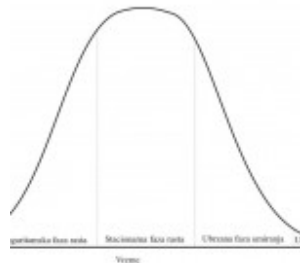
Pri normalnom atmosferskom pritisku mikrobiološki se rast može odvijati u rasponu temperature od -10°C do 110°C (*Duraković i sar., 2002*). Najvažniji je pri tome zahtev da se voda, kao osnova rasta, nalazi u obliku koji mogu da koriste mikroorganizmi. Ni jedan organizam nije pri normalnom atmosferskom pritisku kadar rasti izvan ovog temperaturnog raspona. Optimalna temperatura za razmnožavanje većine mikroorganizama je od 14°C do 40°C , iako neki mikroorganizmi rastu i na temperaturi ispod 0°C , a pojedini rodovi i na temperaturama čak i do 100°C (*Škrinjar, 2006*).

Primjer navođenja literature za tabelu

Tabela 1. Minimalne aw-vrednosti pri kojima mikroorganizmi aktivno rastu
(*T e š a n o v i ć, 2007*)

Grupa mikroorganizama	Minimalna aw-vrednost
Većina gram-negativnih bakterija	0,97
Većina gram-pozitivnih bakterija	0,90
Većina kvasaca	0,88
Većina plesni	0,80
Halofilne bakterije	0,75
Kserofilne plesni i osmofilni kvasci	0,61

Primjer navođenja literature za sliku

Slika 6. Kinetika rasta mikroorganizama (*G r a v a n i, 2006*)

Primjer navođenja literature za nabranje

Po obavljenom kondicioniranju šljiva se ponovo klasira u procesu završne obrade, u pet do šest klasa kako bi proizvod bio što ujednačenijeg kvaliteta. Klase se predstavljaju brojem plodova u pola kilograma na sledeći način (*Nike tić-Aleksić, 1988*):

- 50 do 60 plodova, prva, najkvalitetnija klasa, (šestica),
- 60 do 70 druga klasa (sedmica),
- 70 do 80 treća klasa (osmica),
- 80 do 90 četvrta klasa (devetka),
- 90 do 100 peta klasa (stotinka),
- 100 do 120 i preko 120 plodova poznata pod oznakom "merkantil".

Navođenje literature u poglavlju "Literatura"

Način navođenja literature ovdje prikazan ne treba shvatiti kruto. Ovdje je iznijet samo jedan od načina navođenja literature. Svaki stručni i naučni časopis ima svoja pravila navoda literature sa kojima autor treba da se upozna prije početka pisanja rada.

Na kraju rada se u poglavlju Literatura navodi detaljan spisak korišćene literature po abecednom redu. Spisak korištene literature i drugih tekstualnih / grafičkih izvora na kraju rada (posebno poglavlje) se navode na sledeći način:

- a. **knjiga** [autor (godina): naziv knjige, izdavač, grad, stranice];

Vračar Lj. (2000): Priručnik za kontrolu kvaliteta svežeg i prerađenog voća, povrća i pečurki i osvežavajućih bezalkoholnih pića, Tehnološki fakultet, Novi Sad 145-147

djelo jednog, dva ili tri autora

Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja) Naslov: podnaslov.

Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja: Izdavač.

-Šošić, I. (2001) Statistika : udžbenik za srednje škole. 2. izd. Zagreb: Školska knjiga.

-Tipurić, D., Markulin, G. (2002) Strateški savezi: suradnjom poduzeća do konkurentske prednosti. Zagreb: Sinergija.

djelo četiri ili više autora [et al.].

Upisuje se samo ime prvog autora.

Prezime, inicijal(i) autora. et al. (godina izdavanja) Naslov: podnaslov. Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja: Izdavač.

-Sikavica, P. et al. (1994) Poslovno odlučivanje: teorija i praksa donošenja odluka. Zagreb: Informator.

poglavlje u knjizi

Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja) Naslov poglavlja: podnaslov poglavlja. U: Prezime, inicijal(i) urednika., ur., Naslov knjige: podnaslov. Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja: Izdavač, str. od-do.

Sisek, B. (2004) ESOP i ekonomska demokracija. U: Tipurić, D., ur., ESOP: i hrvatsko poduzeće. Zagreb: Sinergija, str. 95-126.

Smith, J. (1980) The instruments of Hungarian folk dance music. U: Jones, R. and Green, D. (eds)., Folkmusic of Eastern Europe. London: Edward Arnold, str. 46-59.

- b. **časopis** [autor: naziv teksta, naziv časopisa, godina izdavanja časopisa, broj časopisa (godina) stranice];

Anderson, J. W., Smith, B. M., Washnock, C.S.: Cardiovascular and renal benefits of dry bean and soybean intake, The American Journal of Clinical Nutrition, Vol. 70, No 21 (1990) 114-122

- c. **zbornici radova** [autor: naziv teksta, naziv skupa, organizator skupa, mesto održavanja (godina) stranice];

Carić, M.: Mlečna mast: Modifikacije i primena, Zbornik radova V Međunarodnog simpozijuma „Savremeni trendovi u industriji mlijeka“, Kopaonik (1990) 46-54

Navođenje u enciklopediji

Naslov enciklopedije (godina izdavanja) Naslov navođenja: podnaslov. Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja: Izdavač, Sv. broj sveska. Godina izdanja sveska.

Opća enciklopedija Jugoslavenskog leksikografskog zavoda (1977)
Bibliografija. 3. izd. Zagreb: JLZ. Sv. 1. 1977.

- d. **teza** [autor: naslov rada, doktorska disertacija (diplomski rad),
univerzitet (godina)]

Krčmar, M.: Određivanje fitinske kiseline u različitim sortama pasulja,
diplomski rad, Tehnološki fakultet Univerziteta u Novom Sadu (2008)

Navođenje publikacija internacionalnih organizacija i drugih izvještaja

Prezime, inicijal(i) autora, urednika ili tijela odgovornog za dokument
(godina izdavanja). Naslov dokumenta: podnaslov. Mjesto izdavanja:
Izdavač.

Guilbert, J. (1987) Educational handbook for health personnel.
Geneva: World Health Organisation. United Kingdom Central Council
for Nursing and Midwifery (1986) Project 2000: a new preparation for
practice. London: UKCC.

- e. **patent** [autor: broj patenta, ime firme koja stoji iza patenta (godina)]

Miller, B.: 2542356, Dow Chemical Company (1962)

- f. **internet adrese** se navode na kraju i potrebno je tačno navesti
stranicu sajta sa koje su uzeti podatci (u tekstu se navodi samo ime
sajta)

Jančić, N. (2006): Sušenje šljiva bez koštice, Preuzeto sa
Poljoprivreda info: [http://www .poljoprivreda.info/?oid=22&id=576](http://www.poljoprivreda.info/?oid=22&id=576)

web-stranica

Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja). Naslov: podnaslov
[online]. Mjesto izdavanja: Izdavač (izdavač u tradicionalnom smislu
ili organizacija odgovorna za održavanje stranice na internetu).
Dostupno na: URL [datum posjete stranici]

Holland, M., (1996). Harvard System [online]. Poole: Bournemouth
University. Dostupno na: [http://www.bournemouth.ac.uk/service-
depts/lis/LIS_Pub/harvardsyst.html](http://www.bournemouth.ac.uk/service-depts/lis/LIS_Pub/harvardsyst.html) [06. prosinca 1996.]

članak u elektroničkom časopisu ili online bazi podataka

Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja). Naslov: podnaslov.
Naslov časopisa [online], volumen/godište (broj). Dostupno na(u):
URL ili naziv online baze podataka [datum posjete stranici]

Udiljak Bugarinovski, Z. i Pavelić, D. (2002) Informatizacija Knjižnice i dokumentacije Ekonomskog fakulteta u Zagrebu i edukacija korisnika. Edupoint [online], 2 (4). Dostupno na:
<http://www.carnet.hr/casopis/broj-04/index.html> [16. ožujka 2007.]

Malhotra, Y. (2003) The knowledge application gap in information systems research and education and their quest for the dependent variable. Information Resources Management Journal [online], 16 (2). Dostupno u: Proquest. [17. veljače 2004.]

g. navođenje zakona, pravilnika i uputa

Naslov publikacije u kojoj je zakon objavljen (godina izdavanja)
Naslov zakona : podnaslov. Mjesto izdavanja: Izdavač, oznaka sveska/godišta (broj), str. Početna - završna.

Narodne novine (1992) Zakon o visokim učilištima. Zagreb: Narodne novine d.d., 49 (1),str. 2142-2159.

Pravilnik o kvalitetu proizvoda od voća, povrća i pečurki i pektinskih preparata („Sl. list SFRJ“, br. 1/79, 20/82, 39/89 – dr. pravilnik, 74/90 i 46/91 – dr. pravilnik, „Sl. list SRJ“, br. 33/95 – dr. pravilnik i 58/95 i „Sl. list SCG“, br. 56/2003 – dr. pravilnik, 4/2004 – dr. pravilnik i 12/2005 – dr. pravilnik)